

Liber quartus Physicorum

si tunc fit ut tempus esse non arbitremur cū nullam diffinimus mutationem: sed in uno atq; indiuisibili aīa manere uidetur. Cum uero senserimus diffinierimusq; mutationē: tunc tempus fuisse dicimus.

- 98 ¶ Patet profecto sine motu mutationeue tempus non esse. Quā cum ita sint patet tempus: nec motū esse: nec esse etiam absq; motu. Quoniam aut quidnam sit tēpus quārimus. Sumamus oportet hinc ordientes: quidnam ipsius sit motus. Nam simul motū tempusq; sentimus. Etenim si tenebræ sint: & nihil p corpus afficiamur: motus autē in sint in anima: continuo sane quoddam etiam simul fuisse tempus uidet. At cum tēpus etiam quoddā uidet nobis fuisse: simul tūc & motus fuisse quidā uidet. Quibus efficitur: ut tempus aut motus sit: aut aliquid motus. Cum igitur motus non sit. Necesse est ipsum aliquid motus esse.
- 99 ¶ Cū aut id quod mouet ex quodam in quoddam proficiscatur: magnitudoq; omnis continua sit: motus profecto magnitudinē sequitur. Quia nāq; magnitudo cōtinua est: ideo & motus continuus est. At qā motus cōtinuus est: & tēpus esse cōtinuū est. Quātus enim est motus: tantū & tempus semper fuisse uidetur. Atqui prius & posterius in loco est primo atq; positione. Cum uero in magnitudine sit: in motu quoq; similitudine rationis prius esse posteriusue necesse est. At uero prius atq; posterius in tempore etiam est: ex eo sane quia semper alterū iporū alterū sequitur. Prius aut in motu posteriusue subiecto quidem est motus. Ipso aut esse diuersum est: & non est motus.
- 100 ¶ Atqui tempus quoq; cognoscimus: cū motū definimus priore posterioreue definientes. Atq; tunc fuisse dicimus tempus: cum prius in motu posteriusue senserimus: hoc ipso aut definimus: quod aliud atq; aliud ipsa: & aliud quid inter ipsa medium esse existimamus. Nam cum extrema alia a medio intelligimus esse: & animus ipsa nunc duo dicit: alterum prius: alterū posterius: tūc & hoc ipsum tempus dicimus esse. Quod enim ipso nūc definitur: id tempus esse uidetur & supponitur.
- 101 ¶ Cū igit ipm nūc ut unū sentimus: & nō aut ut prius in motu posteriusue: aut ut idē quidem prioris uero cuiusdam posteriorisue tempus tunc nullū fuisse uidet: quoniam neq; motus. Sed cū prius sentimus atq; posterius: tūc & tempus dicimus esse. Hoc enim est tempus numerus motus per ipsum prius posteriusue. Non ergo tempus est motus: sed ut motus ipse numerum habet.
- 102 ¶ Id ita esse hoc iudicat signū: nā plus qdem & minus numero: plurem uero minoreue motū tempore solemus discernere. Tēpus ergo numerus qdam est. Cū uero duplex sit nūerus. Nā & id quod nūerat: ac numerabile. Et id quo nūeramus numerū dicimus: id quod numerat nō id quo numeramus est tempus. Sūt autem id quo numeramus: & id quod numeratur: non eadem sed diuersa.

¶ Capitulum tertium in quo determinat de ipso nunc.

- 103 **A** Tq; ut motus alius est atq; alius: est sic & tēpus. Tēpus autem omne quod est simul: est idē. Nā ipsum nūc idē est subiecto. Esse aut ipsius diuersum est.
- 104 ¶ Ipsumq; tempus metit: ut prius atq; posterius est. Atq; tū est idem: tum non est idem: nam ut est quidem in alio atq; alio differt. Atq; hoc pacto est ipsum nūc. Subiecto uero est idem. Etenim motus magnitudinē sequit: & tempus motum: ut diximus. Quo fit ut & id quod fertur: quo motū & prius in ipso posteriusue cognoscimus